

REFORMÁTUS HÍRADÓ

XI. ÉVFOLYAM 3. SZÁM

Támogatók: Felsővárosi, Hidelvei, Íriszi, Kerekdombi, Szamosfalvi, Törökvágási, Újalsóvárosi Református Egyházközség, Kolozsvári Református Kollégium.
Alapította: Ballai Zoltán és Bibza Gábor
Szerkesztő: Kerekes Edit

A család, az anyaság a legfontosabb az életemben, és ez rendben van

Mindenkit megtanít énekelni Adorjáni Katalin

Karnagy, kántor, vallásánár, rádiós szerkesztő, programmenedzser, pályázatiíró, önkéntes segítő, de mindenekfelett édesanya és lelkészfeleség. Ezt a prioritási sorrendet immár a helyénvalóság érzésének nyugalmával vállalja, és hálával, hiszen teljesült legnagyobb álma: hogy családja, gyermekei legyenek. Évtizedek óta teljes természetességgel követi házasságkötéskor tett fogadalmát: lelkész férjének segítőtársa. Ha úgy, hogy gyülekezeti kórust alapít, ha úgy, hogy pályázatokot ír, rádióműsört szerkeszt, ha úgy, hogy ünnepséget szervez, akkor úgy. Még ha ez azzal is jár, hogy egész életében tanítómesterektől, autodidakta módon, képzéseken tanulnia kell, lopni a mesterségeket, hiszen szerinte semmi sem hiábavaló, amit megtanulunk. Képzőművészeti tanulmányai segítik a műsorszervezésben, rádiós éveinek sokféleképpen hasznosítható hangtechnikai tudást köszönhet, családsegítő egyesületi munkájának pedig a felismerést, hogy teljesen rendben van első helyre tenni a családot, az anyaságot a karrierrel szemben is. Ő Adorjáni Júlia Katalin, a kolozsvári Kétágú templom sok mindenese. (Interjúnk a 6–7. oldalon)

„Hála Istennek, nem vagyok tökéletes!”

Török Zoltán igazgató: az iskolások nem robotok, hogy napi 12 órát tanuljanak

Mindenki próbálja meg a maximumot nyújtani a maga helyén, a diákok és tanárok közös csapatmunkájának pedig meglesz az eredménye – foglalja össze szakmai hitvallását a kolozsvári Református Kollégium új igazgatója, a több mint három évtizedes pedagógusi tapasztalattal rendelkező Török Zoltán. Tulajdonképpen egy sérülésnek „köszönheti”, hogy mérnöki pályát választott, és egyetemistaként a magyarkapusi hétvégéin korrepetált gyerekek döbbsentették rá: igazából tanár szeretne lenni. Huszonnégy évig volt a Magyarkapusi Általános Iskola fizikatanára, igazgatója, majd igazgatója, mielőtt 2014-ben kinevezték Kolozs megye magyar közoktatásért felelős főtanfelügyelő-helyettesévé. Idén pedig eleget tett az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke kérésének, és Székely Árpád nyugdíjba vonulása után, szeptembertől vállalta a Református Kollégium igazgatását. Úgy tűnik, nem volt ez különösebben nehéz döntés, hiszen tudta: a kollégiumban segítőkész kollégák között dolgozhat majd.

ROHONYI D. IVÁN

Térdsérülésből lábadozva készült a Műszaki Egyetemre

RÉSZLETEK A 8. OLDALON

A reformáció szabadsága

DR. BIBZA GÁBOR

„Ahol az Úrnak Lelke, ott a szabadság” (2Kor 3,17) – hirdeti egy régi poros tábla a szobámban. Hogy ez mennyire időszerű, az pontosan látszik a környezetünkön. Mindent tönkreteszünk magunk körül. A kivágott erdeink, az olajszenyveződésben fulladozó madaraink és a zivatar utáni utcákon végigzúduló sártenger jellegzetes képévé vált az emberi pusztításnak, a teremtetett kertészből orgazdává lealacsonyodott ember környezetre tett hatásának. Lelki téren még rosszabb a helyzetünk. Nem sietünk egymás segítségére. Szenttelenül nézzük mások szenvedését az okostelefonokon, karamellizű habos kávét szűr-csölgetve az őszi napfényben a belváros főterén a világvárvány kellős közepén. Olykor megalapozatlan tanácsokat osztogatunk magunk tudatlanságából. Ez minden, csak nem szabadság, ez az emberiség csődje!

A szabadság az, ahol az Úr-isten megjelenik és megnyilvánul az emberek életében Szent Lelke által, és újfajta cselekvésre készíteti a megérintett embert. Nem az ember dönt úgy, hogy jobb lesz, hanem Isten tanításán megdöbbenve kezd másként cselekedni. Visszatér az alapokhoz, a Szentíráshoz – ez a szabadság.

Nem véletlen, hogy a reformátorok hasonló helyzetekben a Szentírást vették elő és az egyházatyákat, az első írásmagyarázókat. A 16. század első felében a múltbeli tanítást innovatív módon kezdték megvalósítani a jelenükben. Erre lenne szükség ma is.

Az Istentől kapott szabadság ma elsősorban az ember lelki, szellemi és testi megújulása a Szentírás tanítása alapján. Ez a megújulás felelősségtudatot, segíteni akarást, tisztánlátást és Isten tiszteletét jelenti. Ez a reformáció ma élő szabadsága.

A szabadság ott van, ahol nem ideológiák megvalósítása érdekében csonkítjuk az emberi jogokat, hanem felelősséget vállalunk minden kijelentésünkért, és ennek alapján cselekszünk. A szabadság ott van, ahol nem az embereket riogatjuk a járvány kellős közepén, hanem segítjük és óvjuk a veszélyeztetett csoportokat. A szabadság ott van, ahol elkezdünk tisztán látni és láttatni. A szabadság ott van, ahol a csökevényes hittünk babonás megnyilvánulásai helyett az igazi istentiszteletet, a Szentírásban való lelki elmélyülést keressük.

A család a legfontosabb az életben, és ez rendben van

Mindenkit megtanít énekelni Adorjáni Katalin

■ – *Hogyan emlékszel kislánykori önmagadra? Milyen álmokat dédelgettél? Milyen szerep jutott családotokban a zenének?*

– Második gyermekként születtem fiútestvérem után, sokak megbotránkozására, hiszen akkor az egyke volt divat. Három elég erős egyéniségű családtagunk mellett csendes, zárkózott gyermekként nem volt erősségem a beszéd. Későn érő gyermek voltam. Az iskola számomra szükséges akadály volt, amit le kellett küzdenem. Alig 11. osztályban értettem meg a tanulás jelentőségét, értelmét. Azóta is tanulok. A zeneiskolába nem vettem fel, mert abszolút hallású bátyám után a szüleim különösen élvezték, hogy igazi kisgyermekként jó falsul énekeljek s nem javítottak ki soha. Viszont ötödikes korunktól bérletet vettem nekünk és komolyzenei koncertre jártunk szombatonként. A húgom is zenész lett. Nagypám kántor volt a gyülekezetben s egy unokatestvérem is igen jó zenész volt. Mindig is mondom, hogy nekem az jutott a zenéből, amit ők hazahoztak, ami rám ragadt. Az iskola mellett rajzolni tanultam a Horea úti iskolában, ahol képzőművészeti szakon rajzra, festészetre Macskássy József, szobrászatra Makár Irén tanított. Fiala felnőttként egy nagy álmom volt csupán, hogy legyen családom, legyenek gyermekeink. Szüleim nagyszerű emberek. Abban a korban és az akkori körülmények között lelkiismeretesen neveltek, sokat áldoztak ránk. Nagyon sok komolyzenei lemezünk volt, gazdag könyvtárunk, pianót vettek nekünk. Hitemben pedig nagyon sok útravalót kaptam baptista nagyszüleimtől, aztán konfirmálásom után Berci bácsitól és Berci nénitől (igazából Aranka néni, de akkor még ezt nem tudtuk), meg az ifis csapatunktól a Pata utcai templomban, majd a Kétágúban.

Ha kívülről nézzük a dolgokat, azt is kérdezhethetnénk, mire volt jó a rajztanulás, ha nem választottam ezt a pályát. Azt mondom gyermekeimnek és minden fiatalnak, hogy semmi sem hiábavaló, amit megtanulunk. Nekem a rajzolás nemcsak

abban segített, hogy könnyedén rajzoltam szemléltetőket a valóságoktatáshoz, hanem abban is, hogy képekben, vizuálisan át tudtam látni a rendezvényeket, ünnepélyeket. El tudom képzelni, hogy mi hova talál, milyen a teljes kép. De akár a mondánivalómat is sokkal jobban kerékké tudom tenni. Soha nem gondoltam volna, hogy ez milyen előnyökkel jár más területen. Amúgy keveset rajzoltok. Igazából kisebbik lányunkkal, Rékával rajzolatok nagyon ritkán, illetve mondom egy-két tippet neki. Ő sokkal ügyesebb, tehetségesebb, mint én. Őbenne ott ég az alkotási kényszer. Ezt a szikrát én nem birtoklom.

– *Mikor kezdett foglalkoztatni a kántori munka gondolata?*

– Amikor pályaválasztásról beszélünk a családban, a műépítészetire gondoltunk, mivel jó voltam matekból és rajzolni tudtam – logikus, nem? Viszont elég hamar eldőlt, hogy lelkészfeleség leszek, így egész másképp alakult az életem. Akkor az volt a minta, hogy a lelkészfeleség részt vesz férje mellett a gyülekezeti munkában. Így érettségi után megkérdeztem a húgomat, hogyan kell olvasni basszuskulcsban, és egy év alatt megtanultam játszani a korált, majd László Dezsőné Éva néni irányításával felkészültem a kántorvizsgára. Az egyetem meg elmaradt, mert nem akartam 6 évet erre áldozni, hogy aztán majd kihelyezzenek ki tudja hova, távol a férjemtől. No meg fiatal anyuka akartam lenni.

Másokat is megtanítani „mankókkal” énekelni

– *A kántor énekel és orgonál, ehhez viszont nem elég a zene szeretete és átérzése, megértése. Hogyan sikerült már felnőttként elsajátítanod a szükséges tudást?*

– Autodidakta voltam, vagyok. Lopom a mesterséget. Még mindig tanulok. Szeretem a gyülekezetet, a gyülekezeti munkát. Lehet, azért is sikerül megértenem és tanítanom azokat a kórustagokat is, akik a kö-

Sokszor küldök mosolyt, ha szomorú is vagyok, segít továbblépni

zösségért és kevés szakmai tudással akarnak kórusra járni, mert én is ugyanabból az alaptól indultam, mint ők. Magam tapasztalatából merítve tudok másokat is megtanítani „mankókkal” énekelni. Ha nekem sikerült hallásomat fejleszteni, akkor másnak is sikerül. Számomra nincs lehetetlen eset. Hiszem, hogy mindenki meg tud tanulni énekelni.

– *Közös életemek marosvásárhelyi szolgálattal indult, ahol kórust hoztál létre. Hogyan támadt fel benned a kórusvezetés, karvezetés iránti igény, vágy?*

– Marosvásárhely, a Gecse utca a forrás. Amiből sokáig táplálkoztunk. Ahol nagyon sokat kaptam Kálmán bácsitól és Emese nénitől, akik az-

zal a bizalommal ajándékoztak meg, amely megelőlegezi, hogy én képes vagyok, meg tudom tenni a rám mért feladatot. Nekik és férjemnek köszönhetően vágtam bele az ifjúsági kórus szervezésébe. Izgalmas volt nagyon, mint minden kezdet. Nagyon mozgalmas gyülekezeti élet volt. Évente 200 konfirmáló, kb. 600 vallásórás. Nagyon sok szolgálat mind a templomban, mind a gyülekezetben. Volt honnan életre keljen egy lelkes ifjúsági bibliaórási csapat és kórus. Azt kérdezted, honnan a vágy? Az igény? Azzal a fogadalommal mentem férjhez, hogy neki segítőtársa leszek. S ha a kórus az ő munkáját segítette, akkor nekem azt az utat kellett járnom, amelyiken tudásommal támogathattam őt a hitvátságában.

– *Azóta neved etalonná vált a karvezetés világában, több kórust alapítottál, a Kétágú templom gyülekezetéhez ezer szállal kapcsolódó, de több mint száz évvel ezelőtt a hóstáti gazdák civil szerveződéseként alapított Bethlen Gábor Földész Dalkört is te vezeted. Szakmai képzést szervezel kántoroknak, találkozókat kórusoknak. Mindez messze túlmutat azon, hogy egyéni karvezetői ambíciónak nevezhesük. Honnan ered, miből táplálkozik a kórusmozgalom iránti elkötelezettség?*

– Hja. Ez egy kicsit merész kifejezés. Igazából nem történik semmi különös. Végzem a munkámat. Folytattam azt a feladatot, amit Marosvásárhelyen is magaménak éreztem és érdemesnek láttam végezni. Nincsenek egyéni karvezetői ambícióim. Ami sokáig gátlásként volt jelen életemben, az az, hogy igazából nem volt végzettségem sem vallásoktatásban, sem

zenei téren. De ez nem jelenti azt, hogy nem képeztem magam. Nagyon sok kurzuson vettem részt helyi, külföldi oktatókkal. Sok pedagógiai, egyházi és szakkönyvet olvastam, hogy erőmhöz képest a lehető legjobbat nyújthassam. Ezt tudtam megtenni a nagy gyülekezet és a népes család mellett. Sokszor kérdeztem magamban, mit tegyek félre, hogy végzettséget szerezzek. Valahogy nem volt lellem a megkezdett munkáimat veszni hagyni azért, hogy én képesítést nyerjek. Ez az én utam, amit Isten rám bízott. Az én dilemmám, amit éveken keresztül magamban forgattam. És az én vállalásom, amit felelősen magaménak tudok. S amint megerősödtem benne, már nem kérdés, hogy mit kellett volna tennem. Hiszem, hogy azt az utat járom, amit Isten nekem szánt.

A kórus lelki közösség

– *Milyen ez a munka a karvezető szemszögéből? Szerinted ki(nek) nek és miért szükséges a kórus, a harmadik évezredben van-e létjogosultsága, szerepe, fontossága az egyházi élet szintjén és azon túl?*

– A kórus egy lelki közösség az egyházban. Nem csupán zenei összhang, hanem csapatépítés helye is. Mindig arra gondolok, hogy ez ugyanolyan önkéntes munka, mint bármilyen más, és az emberek ideje nagyon értékes. Ebben a már több évtizede rohanó világban az idő, amit erre szánunk, olyan erőforrás kell legyen mindenkinek, hogy oda mindig visszavágyjon. A kóruspróba is igehirdetés. Ahogy szövegek hozzájuk, hogy egyengetem a szövegeket egymáshoz, ahogy bátorítom, hogy sikerüljön fog, mind azt kell tükröznie, ahogy a mi Urunk áll mellettünk és segíti munkánkat, életünket. Meg ott van a szöveg is, amely a zenével összefonódva csodát tud teremteni abban, aki énekel és abban, aki énekelte a népet. Ha azt kérdezed, mi a létjogosultsága a kórusnak a harmadik évezredben, csak azt tudom válaszolni, hogy nézd meg a földészeinket, akik 135 éven keresztül őrizték dalárdájukban hagyományait. Névnapi köszöntőiket, népdalaikat, gyászénekeiket és az aratás Urának tiszteletét a templomi énekeikben. A kórus az éneken túl értékörző szerepet is hordoz. Nálunk, Erdélyben a magyar énekes hagyomány megőrzése és továbbadása is egyrészt a kórusok feladata. Ami meg az egyént illeti, azt már nagyon sokan sokféleképp megírták, hogy az éneklés milyen egészséges. Hát még a kórusban éneklés. Ki lehet próbálni a Goudimelzoltárokkal. Helyreáll még a szívverés is.

– *A kántor feladata sokszínű lehet, akárcsak a lelkészfeleségé, de egyéni döntés kérdése, hogy a lehetséges feladatokból ki mennyit vállal. Esetekben mi fér bele ebbe a kétféle szerepkörbe?*

– Ajaj. Most már úgy nyugdíj felé haladva azon gondolkodom, hogy mit is kéne leahagyni.

Rádióunk Panna lányommal

Vagy inkább mi az, amit be tudok fejezni, hogy teljes legyen. A kórusélet, rendezvények, ünnepélyek, vallásoktatás és irodai teendőim mellett kissé elmaradt az utóbbi időben a nőszövetségi munka. Az az igazság, hogy az asszonyok mindenhol ott vannak: a kórusban, a presbitériumban, a diakónusok között, a vallásoktatásban, gyülekezet-szervezésben segítenek. Így asszonyként, nőként igencsak kivészik részüket a munkából. A kántori és lelkészfelelőség szerepkörbe annyi fér bele, amennyit az ember megenged magának. Jó lenne, ha kevesebbet engednék meg magamnak! Tanulom ezt is.

Nem esem kétségbe egy keverőpult láttán

– A Kétágú pincéjében harminc éve létrehozott Agnus Rádió munkatársaként pályázatokat írsz, ötletgazdaként működsz. A szerkesztői munkához meg kellett tanulnod például hanganyagot vágni. Milyen projektekből van most részed?

– A rádiózásra rávettek váratlanul. 2000-ben az Emission hollandiai rádióműsora magyar (felnőtt és gyermek)műsoroknak vett adáshelyet a Kolozsvári Rádióban. A műsorok eleinte Hollandiában készültek és az volt a terv, hogy itt, Kolozsváron szerkesszük majd őket. László akkor az egyházi műsorok református szerkesztője volt, őt keresték meg, hogy készítsünk egy 15 perces gyermekműsort. Akkor diplomás vallásoktatók még nem voltak, kántorként tanítottam egy iskolában. Ott készítettem beszélgetést a diákokkal, és szerkesztettem meg, László kérésére, az akkori Agnus-stúdióban technikai segítséggel életem első műsorát. Nem sejtettem, hogy ennek következménye lesz: én lettem a gyermekműsorok szerkesztője. Nagy segítségemre voltak gyermekeim és a vallásórák. Innen aztán már egyesesen következett, hogy az Agnus Rádió munkatársa lettem több éven keresztül. Interjúztam, szerkesztettem, adást vezettem, szerveztem, pályáztam, s mellette végeztem a munkámat a gyülekezetben. Akkoriban adtam le a gyermekműsort és az ifjúsági kórust másoknak, hogy rádiózhassak. Ez is ahhoz a fejezethez tartozik, hogy férjem segítőtársa leszek, vagyok. Akkor erre volt szükség. Most már nagyon ügyes csapata van a rádióknak, hála Istennek úgy látjuk, nélkülünk is megállják a helyüket. Így én visszajöttem és ajándékba kaptam a vegyes kar mellett a Bethlen Gábor Földész Dalkört (felkérték, legyen a kar nagyköz – szerk. megj.). Legutóbbi hangszerkesztési maratonom idén volt, amikor gyülekezetünk tagjai felolvasták a zsolnárokat 170 nap alatt október 10-ig, amikor ünnepi istentiszteleten emlékeztünk meg templomunk 170 évvel ezelőtti szenteléséről. Ezt az anyagot vettem fel és szerkesztettem, amit az Agnus Rádió és gyülekezetünk Facebook-oldala közvetített. A rádiónál szerzett technikai tudásom sokat segített a gyülekezet technikai feladatainak ellátásában is. Nem esem kétségbe egy keverőpult láttán. A szövegmondásomban, beszédemben is sokat segített a rádiózás.

A kis és nagy család egyenlően értékes

– Alapító tagja vagy az Életfa Családsegítő Egyesületnek, amely klubok, találkozók, fesztiválok szervezésétől ismeretterjesztő előadásokig, egészségügyi programoktól adománygyűjtésig számtalan formában támogatja a családokat. Mit érzel az egyesületen belüli tevékenységed legnagyobb sikerének?

– Igazából minden tevékenység, amiben ott lehettem akár kezdeményezőként, akár segítőként, örömmel töltött el és boldogsággal. Az Életfa az a hely, ahol a számomra legfontosabbról gondoskodunk: a családról. Itt erősödtem meg abban, hogy ami számomra a legnagyobb álmom volt: a család, az anyaság nem mellékes dolog, hanem nyugodtan lehet a legfontosabb az én életemben. Nem kell elrejtsem, nem kell titokban tartsam. Az első helyen lehet, a karrierem előtt. És ez is rendben van. Ha emlékszem is, hogy ez nekem köszönhetően indult el, szeretném megtartani titokban magamnak, hogy mindig érezhessem a kellemes bizsergést, amikor arra gondolok, hogy még mindig működik. Azt az érzést, hogy ott lehettem a születésnél. Most azonban másnak az érdeme, hogy továbbra is él, nem sajátíthatom ki magamnak, mert már annyi ember munkája hozzájárult, hogy bűn lenne azt magamnak tulajdonítani.

– Lászlóval mindketten népes családból származtok, ez egyesek számára követendő, mások számára elrettentő példaként hat. Ugyanakkor tartja magát az az általános közvélekedés is, hogy az erdélyi református lelkészeknek szinte „munkaköri leírás” a nagy család. Miben látod a nagy családok létbuktatóit és értékeit, szépségét?

– Az anyaság az én nagy álmom volt. Akkor nem volt ez kimondott egyházpolitika, hanem inkább az a hit, hogy a gyermekeket Isten áldásként adja a családba. Ezt mindenki a maga módján élte meg. Mi így a bűvös hatos számot kaptuk, egy fiút és öt lányt, benne csodaként az ikreket. Mindig mondom, hogy ez nem verseny, a kis és nagy család egyenlően értékes Isten előtt. Ez a mi életünk így nyolcasban. A mi ajándékunk és feladatunk. Mindenkinél egyénileg adatik meg. A lényeg, hogy

A Kétágú vegyes karával

hittel és felelősen vállaljuk és éljük családi életünket.

A nagy család élet nem könnyű. Sokfelé kell egyszerre figyelni, az anyagi oldala is áldozatokat követel. Nem tudom eldönteni ma sem, jobb lett volna-e gyermekeinknek, ha kevesebben lettek volna. Arra emlékszem, hogy mindig érdekesen zajlott az élet nálunk. Nem unatkoztunk. Lehet, hogy figyelmünk megoszlott, de nem hiszem, hogy sokkal többet tudtunk volna nyújtani, ha kevesebben lettek volna. Emlékszem, egyszer karácsony előtt két nehéz szatyorral hullafáradtan vonszoltam magam hazafelé, és néztem azokat a friss ropogós hölgyeket, akik már talán a karácsonyi szabadnapjaiknak örvendeztek és kényelmesen sétáltak az utcán szépen rendbe szedve, miközben én fejben szerveztem a karácsonyi műsort, az ajándékok éjjeli titokban készülő csomagolását, majd az ünnepély előtt a karácsonyfa alá dobálását, a kántálást az ifjakkal és az ünnepi ebédet. S előszedtem gondolatban a mérleget s megkérdeztem magamtól: cserélnék-e velük? S mindig egészen tisztán éreztem és tudtam, hogy nem. Soha. Mert az örömszerzés élményét, ami a fáradtsággal járó munka jutalmaként az enyém lehet, nem adnám oda senkinek. Gyermekeid szeretete, ifjaid teljesítménye, amire büszke lehetsz és felnőtt gyermekeid támogatása százszorosan pótol minden fáradságot.

Hála Istennek, nem vagyok tökéletes!

– Ennyiféle szerepkörhöz nem elég a nap 24 órája. Óhatatlanul felmerül az önmarcangoló dilemma, hogy vajon eléggé helytállsz-e mindenhol. Ráadásul amikor otthon vagy, akkor gyakorlatilag bárki folyamatosan elérhet a belvárosi Kétágú templom parókiáján. Ennyi közösségben ugyanakkor óhatatlanul akadnak konfliktusok, te is lehetsz fáradt, gondterhelt, mégis mindig jókedvűnek és nyugodtnak tűnsz. Lehet állandó rendelkezésre állásban élni? Mi vezérel a problémamegoldásban, mi a logisztikád títka? Mi jelent számodra pihenést, mi hoz feltöltődést?

– Helytállni. Igen, ez jó kérdés. Én is feltettem magamban sokszor, hogy akár jobban is teljesíthetnék, ha kevesebb dologra kéne koncentrálnom. Ilyenkor mindig mérlegelem, hol a helyem, mennyi az én feladatomban. És mit jelent, hogy jobban? Ki állítja fel a mércét? Mi az én mércém? Bennem mindig van egy kis önkritika, elégedetlenség, hogy lehetett volna jobban is, de a realitásérzésem segít abban, hogy ne legyenek önmagammal szemben olyan elvárásaim, amiket képtelen vagyok teljesíteni. Már elég régóta tanulom elfogadni magamat, vállalni a felelősséget magamért és tetteimért. Azért is, hogy nemet mondjak és megelégedjem a kevesebbel is. És igen, vannak konfliktusok, gondok és én is elfáradok. De ha logikusan gondol-

kodom, akkor jobban elviselem mindezeket, ha van humorom és derűt keresek a borúban. Sokszor küldök mosolyt akkor is, ha fáradt, akár szomorú vagyok, mert az engem is segít továbblépni. Ebben sokat segített párom humorérzéke és a gyermekek. A problémamegoldás kulcsa az, sok év tapasztalata után, hogy lehetőleg úgy jó megbeszélni, megoldani kínos dolgokat is, hogy igyekezzünk ne veszteseket gyártani, hanem egyenlő partnerként keresni a megoldást. Persze, ha azok a fránya érzések és indulatok nem lennének, akkor igazán egyszerű lenne! De ettől szép az emberi lét, hogy képes érezni és érzéseit kifejezni. Ha ez nem lenne, robotok lennének. Elveim alapja a Szentírás tanítása, ehhez igazodom. Még én is tanulom, sokszor hibázok. Hála Istennek nem vagyok tökéletes! Csak el ne felejtsem ezt.

Mi az ami pihenést hoz? Most ebben a pillanatban a nagy semmittevés lenne az igazi megoldás. Szeretek kézimunkázni, de időnként munkám lett a kézimunkázás. Kikapcsol az úszás, de azt az utóbbi időben nem tudtam művelni. Mivel munkánk miatt sok emberrel van dolgom, ezért néha szeretünk elbújni, hogy ne találjon meg senki. Általában a szabadságunk több mint fele is eltelik, mire agyilag is megérkezzünk oda. Lazítani is tudni kell. Még nem tudunk igazán.

Isten kezében

– Két emberre is sok teljesítményt tudhatsz magadnak. Mit gondolsz, lennének-e még újabb tennivalóid? Hol szeretnél tartani, legszívesebben miképpen látnád magad tíz év múlva?

– Nyugdíj előtt állunk. A következő években erre készülünk. Befejezni azt, amit be lehet fejezni és segíteni, előkészíteni a folytatását annak, amiből kilépünk. Hogy újabb teendőim lennének-e? Na, ettől félek, hogy továbbra is kitalálok valamit. Kezemen vissza kell fogjam magam. Tíz év múlva szeretettel várlak a tordaszentlászlói házikónkba (ami nem kacsalábon forgó palota), ahol majd elmesélhetem, milyen jó új dolgokat kitalálni nyugdíjasan. Kézimunkázni fogok, lehet rajzolni, de az is lehet, hogy unokázni, vagy énekelni a helyi kórusban, vagy utazni. Nem tudom. Isten kezében vannak éveim és terveim.

Gyermekfoglalkozás a Várkert Fesztiválon

Kérdezett: Kerekes Edit

Az iskolások nem robotok, hogy napi 12 órát tanuljanak

NAGY-HINTÓS DIANA

Török Zoltán a Kolozs megyei Magyarapuzon született, majd Kolozsváron folytatta líceumi tanulmányait, itt is érettségizett. A kolozsvári Műszaki Egyetemen szerzett mérnöki oklevelet, ám már egyetemi hallgatóként rájött arra, hogy közel áll hozzá a tanári pálya. Szülei nem pedagógusok, ám felesége – aki a kapusi iskolában tanító – és annak családja, továbbá tornanárná végzettségű fia – aki jelenleg doktori tanulmányokat folytat a Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) doktori iskolájában – révén elmondhatjuk: ízigvérig pedagóguscsalád tagjával beszélgettünk.

– *Több mint egy hónap telt el a tanévkezdés óta. Mennyire „tisztult” a kép, sikerült beilleszkednie a Református Kollégium mindennapjaiba?*

– Számomra semmilyen gondot nem okozott a Református Kollégiumba való beilleszkedés, az igazgatói kinevezés. A tanári közösség nagy részével már ismertük egymást, több kollégával együtt dolgoztam versenyvizsgán, véglegesítő vizsgán, érettségi bizottságban. Székely Árpád egykori igazgatóval nagyon jó volt a kapcsolatom. Nem volt olyan hét, hogy ne beszélgettünk volna, akár többször is. Nagy Magdolna igazgatóhelyetessel is régóta ismerjük egymást. Ez is fontos szempont volt a döntésem meghozatalakor (a Kolozs megyei főtanfelügyelő-helyettesi tisztségről való lemondás és a kollégiumi igazgató-ság vállalása – szerk. megj.). Tudtam, milyen közösségbe kerülök, segítőkész kollégák közé. Az eltelt szűk két hónap alatt is bőven volt tennivaló. Szövögetjük a terveinket, úgy próbáljuk alakítani a dolgokat, hogy minden jól működjön. Csak egy példát mondok: most például Nagy Magdolna igazgatóhelyetessel azon tanakodunk, hogyan oldjuk meg a kollégiumban az öltözők kérdését. Eddig a tornaórák előtt a diákok az osztályteremben öltöztek, mert nem volt öltöző, ezen próbálunk változtatni. A testnevelési órák nagyon fontosak, nem lehet elvárni a diáktól, hogy abban az öltözetben tornásson, amivel eljött otthonról. Remélem, tavaszig ez is megoldódik. Ám azzal is tisztában vagyok, hogy fél év alatt nem lehet mindent megvalósítani.

– *Kollégiumi igazgatóként mennyire tudja hasznosítani főtanfelügyelő-helyettesi tapasztalatait? Vagy inkább a nagykapusi iskola igazgatójaként szerzett tapasztalatokra támaszkodik?*

– A nagykapusi igazgatói tapasztalatomat minden bizonnyal tudom a kollégiumban hasznosí-

tani. 1995–2014 között a kapusi iskolát vezettem: aligazgatóként kezdtem, majd igazgató voltam 2014 októberéig, amikor a tanfelügyelőségre kerültem. A nagykapusi iskolában is ugyanúgy volt vezetőtanács, tanári kar, mint a kollégiumban. Iskolaigazgatóként volt elég tapasztalatom, amit aztán a tanfelügyelőségen is felhasználtam. Mindenkinek azt hangsúlyozom: ha csapatként

meg fogják hosszabbítani. Úgy érzem, mindenki veszt, ha nincsenek itt a diákok. Majd meglátjuk, hogy két hét múlva online folytatódik-e az oktatás (erről és a fél-év meghosszabbításáról november 5-re ígértek döntést – szerk. megj.). Kollégáimat arra kértem, hogy ez alatt a két hét alatt erre is készüljenek fel.

– *Gyermekkori elképzeléseiben szerepelt-e, hogy iskolaigaz-*

nom. Aztán láttam, hogy közülük többen jó eredményt értek el a kilencedikes versenyvizsgán. Akkor erősödött meg bennem a gondolat, hogy szeretnék tanár lenni. Ezért az egyetemen beiratkoztam a pedagógiai modulra, elvégeztem a kötelező gyakorlati részt is. 1990-ben kerültem be a tanügybe, 2014-ig a nagykapusi iskolában tanítottam fizikát éveken át. Tanítványaim közül

ingáztam, ami napi három órát vett igénybe. Most a református egyház által felajánlott lakásban lakom. A feleségem az, aki most Kolozsvárról Magyarapuzra ingázik. Fiam mérnök-gazdász menyemmel együtt Szászfeneszen lakik, nagyon közel Kolozsvárhoz. Nagy az öröm a családban, mivel három héttel ezelőtt megszületett az első unokánk.

– *Gyerekkorában mennyire volt élete része a vallás?*

– Az 1970-es években, mint tudjuk, hivatalos vallásoktatás nem volt. Ám a templomokban volt hétvégi vallásoktatás, amit az egyházközösség lelkésze tartott. Minden gyerek eljárt ezekre az órára. Itt készítették fel a konfirmációra két éven át. Most is emlékszem: a konfirmációra való felkészülést a nyolcadik osztály elején kezdtük meg, majd rá következő év augusztusában, új kenyér ünnepe tájékán konfirmáltunk a szülők, a keresztszülők, a helyi gyülekezet előtt. Vidéken nem volt anynyira tiltva: lehetett menni templomba. A lelkész el is várta, hogy a gyermekek vallásórára és vasárnap istentiszteletre járjanak.

– *Pedagógusként mit tekint alapelvének, köve-*

endő hitvallásnak?

– Mindig figyeltem a növendékeimre. Az a típusú pedagógus voltam, vagyok és leszek, aki azt szereti, hogy a diák úgy menjen ki a tanteremből az óra után, hogy maradt valamivel. Ne „hajtsuk” a gyereket sok mindennel, ahogy a program előírja. Nem azt tartom követendő célként, hogy nagy mennyiségű anyagot adjunk le egy-egy órán. Az iskolások nem robotok: őket nem kellene azzal terhelni, hogy napi hét-nyolc órát üljenek bent az iskolába. El kell kerülni, hogy a hat-hét órás iskolai tanulás után a gyermek öt-hat órát kénytelen legyen tanulni otthon. Pont ezért mindig rövid, 10-15 perc alatt megoldható házi feladatot szoktam adni diákjaimnak. Azok a gyerekek, akik pluszmunkát akarnak végezni, jobb eredményeket elérni, hétvégén, délután foglalkozhatnak egy-egy tantárggyal. Nem szeretem, ha a diákok fáradtan, letörtten jönnek be az iskolába. Úgy vélem, a diákok meg a tanári közösség együtt érheti el közös céljaikat. Amíg a csapatmunka működik, addig biztos, hogy az eredmények is megfelelőek lesznek. A célom az, hogy a diákok és a szülők meg legyenek elégedve; a pedagógusok és az adminisztratív személyzet találja meg a munkahelyén a másodikat otthonát. Amíg ez működik, addig minden rendben lesz.

ROHONYI D. IVÁN

Török Zoltán: diákok és tanárok csapatmunkájából születnek jó eredmények

dolgozunk, működünk, akkor jó minőségű munkát fogunk végezni. Ahol nincs csapat, nincs egyetértés, ott nem lesz eredménye a munkának.

– *A jelenlegi járványügyi helyzetben mit tart a legnagyobb gondnak a kollégiumban?*

– Azt, hogy az iskolások nem tudnak bejönni és részt venni az órákon. Ugyanez a probléma a szakoktatásban is: diákjaink nem tudnak a gyakorlati órákon részt venni. A szakmát ugyanis úgy kell „elolpní”, ha a tanuló megfigyeli, hogyan dolgozik a munkás. Ezt a helyzetet úgy próbáltuk megoldani (mielőtt október utolsó hetétől elrendelték a kétételes kényszervakációt – szerk. megj.), hogy hibrid oktatás folyt: a diákok egy része otthonról kapcsolódott be a tanórába, a másik része, aki nem volt beteg, azokkal az osztályteremben foglalkoztak a szaktanárok. Hasonló a helyzet a posztliceális egészségügyinővérképzésben: fontos, hogy a diákok tudjanak bemenni a kórházakba, ahol el tudják végezni a gyakorlati részt. Nagy most a bizonytalanság, mert senki nem számított erre a kétételes kényszervakációra. Nem lehet tudni, meghosszabbítják-e az első félévet. Ha most két hetet elveszítünk, és az első félévet így is jóval rövidebbre tervezték a másodikkal, nem tudom, mi lesz a dolgozatírásokkal, a tanulók félévi lezárásával. Ezért abban bízom, hogy az első félévet

gató, netán Kolozsvár egyik patinás iskolájának, a Református Kollégiumnak az igazgatója lesz?

– Nem voltak ilyen elképzeléseim. Magyarapuzon születtem, ott jártam óvodába és ott végeztem el az 1–8. osztályt. Az 1960-as, 1970-es években vidéken nem volt könnyű az élet: a gyerekeknek sokat kellett segíteniük szüleiknek. Feltétlenül szerettem volna továbbtanulni. Kilencedik osztályban kerültem be Kolozsvárra. Líceumi diákként gyakran fociztam, edzettem. A tizenegyedik osztály elvégzése után jöttem rá, hogy addigi tudásom nem lesz elegendő ahhoz, hogy bejussak az egyetemre, valamit még tenni kell. Tizenkettedik osztályos tanulóként térdcsúszást szenvedtem. Az egy hónapig tartó lábadozási időszak alatt járni is alig tudtam, sőt iskolába sem tudtam menni. Akkor az ismerősök, barátok segítségével beszereztem a középiskolai és líceumi matematika-tankönyveket, és a lábadozás hetei alatt bepótoltam a hiányosságokat. Fizikából egy barátom segített pótolni. Így kerültem Kolozsváron a Műszaki Egyetemre. Az egyetem alatt több ismerősöm gyerekeinek segítettem a matematikában. Akkor jöttem rá, hogy szeretek tanítani: nagy türelemmel foglalkoztam velük hétvégén, amikor hazamentem Magyarapuzra. Az sem volt gond, ha valamit többször el kellett magyaráz-

tobben választották és végezték el a fizika szakot: vannak, akik kutatással foglalkoznak az Egyesült Államokban vagy Európa különböző országaiban. Engem ez ösztönzött arra, hogy ezt kell tovább tennem, mert érdemes és hasznos. A kollégáknak mindig azt mondtam: mindenki a maga helyén próbáljon maximumot nyújtani, és végezze eredményesen a munkáját. Igazgatóként az a dolgom, hogy az iskolaigazgatási, adminisztratív gondokat oldjam meg. Másrészt úgy vélem, az iskola dolgait ott kell hagyni az iskolában, és otthon a családra koncentrálni. Nem jó, ha valaki otthon is a munkahelyi gondjaival foglalkozik. Lehetetlen a problémákat egy nap alatt befejezni. Mindig jön egy új nap, ami esélyt ad a feladatok megoldásához.

– *Hogyan hatott az életére az, amikor nagykapusi állását feladva Kolozsvárra került?*

– A feleségem tanítónő a kapusi iskolában, fiam a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Testnevelési Karát végezte, jelenleg doktorandusz és óraadó tanár az egyetemen. Már tanított Kolozsváron a Báthory- és Apáczai-líceumban, és a véglegesítő vizsgát is sikeresen letette. Szenvedélye az úszás: a gyerekek úszásoktatásával foglalkozó Ebihalak Egyesület egyik alapítója. Miután kineveztek főtanfelügyelő-helyettesnek, éveken át